

Finances ètiques: què són i com funcionen

13 juliol 2022

Aquest article forma part d'un recurs per conèixer les finances ètiques a fons. Consulta tota la informació i materials a:

[tresoreria transformadora: les finances ètiques en l'associacionisme juvenil](#)

Una associació, encara que sigui sense ànim de lucre, en la seva majoria genera **moviments econòmics** i n'ha de fer una gestió adequada. És per això que és necessari conèixer quines opcions teniu a l'abast per poder operar amb els vostres diners des d'una **vessant més ètica**, segura i compromesa amb la transformació social.

En aquest article podeu trobar **què són les finances ètiques**, quins són els seus trets característics i, sobretot, com podem identificar-les.

Glossari

- **Finances ètiques:** aquelles que fan compatible la rendibilitat econòmica i financera amb la consecució d'objectius socials i ambientals, posant-ho al mateix nivell. La seva finalitat és contribuir a la transformació social.
- **Entitat bancària:** institució financera regulada pel Banc d'Espanya que s'encarrega de la intermediació financera, principalment captant estalvi o capital i invertint-lo en crèdits, préstecs, entre altres serveis financers.
- **Entitat parabancària:** entitat no regulada pel Banc d'Espanya que únicament ofereix serveis financers d'estalvi, inversió i/o crèdit. Per tant, són entitats on dipositar els estalvis o demanar crèdit, però amb les que no es pot operar en el dia a dia (fer pagaments, ingressos i transferències immediates, per exemple).
- **Base cooperativa:** model de governança que, en les finances ètiques, entén les persones no tan sols com clientes sinó com a sòcies, que a més d'aportar capital a l'entitat bancària també formen part del seu funcionament. Aquest model de participació augmenta la transparència de les gestions financeres de l'entitat.
- **Entitat asseguradora:** una asseguradora o companyia d'assegurances és una empresa que s'encarrega d'assegurar riscos a tercers, de tal manera que protegeix, econòmicament, els béns materials dels riscos als quals aquests estan exposats i assumeix les conseqüències econòmiques en cas de donar-se la circumstància prèviament estipulada.

Context històric

Des de 1930, segons el que indica la [FEBEA](#) (European Federation of Ethical and Alternative Banks and Financiers) a la seva web, el negoci bancari, que originalment tenia una participació social (cases de préstecs, caixes d'estalvi, bancs cooperatius o mutualitats, etc.), ha anat perdent les seves característiques ètiques originals. Això va fer que sorgissin els anomenats "**bancs ètics**", que responen cada vegada més a les necessitats d'aquelles que estan **excloses del sistema bancari ordinari**, a causa de la falta de rendibilitat de la seva activitat econòmica, i a les necessitats de les estalviadores i inversores que cada vegada

estan més interessades a **controlar la forma en què s'utilitzen els seus estalvis**.

Als anys 60, en època de la Guerra del Vietnam, va sorgir també un moviment anomenat "**No amb els meus diners**". Aquest moviment estava liderat per un grup de persones que no estaven disposades al fet que la banca ordinària i tradicional **financés conflictes bèl·lics amb els seus diners**. Per tant, l'ètica en el món de les finances neix fa més de 50 anys, tot i que se n'hagi sentit molt més a parlar les darreres dècades.

Així doncs, amb aquest precedent, actualment les institucions financeres ètiques s'estan convertint de nou en un instrument de desenvolupament per al territori i per a les noves **iniciatives socials i mediambientals**. Aquest camí va en la direcció oposada de l'escollit pels bancs convencionals, que cada vegada està més orientat al lucre i a l'acumulació de beneficis, com ens demostren els [informes de la campanya Banca Armada](#) i les [dades sobre les inversions en energies fòssils](#) de la major part dels bancs, malgrat l'ús creixent de l'anomenat "greenwashing" i "socialwashing".

De què parlem quan parlem de finances ètiques?

Les entitats que formen part de les finances ètiques operen com a bancs o com a cooperatives de serveis financers i, per tant, ofereixen gran part de **serveis i productes que té el sistema bancari tradicional**. Guarden els diners i estalvis de persones, col·lectius, empreses, etc. I, amb part d'aquests diners, concedeixen préstecs o financen altres projectes o persones. On està, doncs, la diferència entre aquests dos models financers?

Les finances ètiques, més enllà de vetllar pel benefici econòmic, posen al mateix nivell l'**impacte social i mediambiental** que poden generar a partir del seu exercici, sobretot amb els projectes que financen. Podem detectar en la seva manera de treballar una **mirada col·lectiva** envers l'impacte que poden causar. És per això que moltes de les entitats que formen part de les finances ètiques funcionen sota models de gestió cooperativa, de tal manera que les persones no només són clientes de l'entitat, sinó que a més **són sòcies i tenen ple dret a participar** en els processos de presa de decisions, independentment del capital

econòmic que hagin aportat.

En resum, les finances ètiques es caracteritzen per treballar amb diners com la resta, però compaginant la rendibilitat econòmica amb un impacte i transformació social positius, sigui en l'entorn més immediat o bé arreu del món; perquè no és igual d'on vingui, ni a costa de què es generi el nostre enriquiment.

Per poder **identificar les finances ètiques**, [FETS](#) (Finançament Ètic i Solidari) va elaborar un catàleg anomenat [Diner ètic](#) on s'estableixen **set característiques** que defineixen les entitats per poder ser considerades membres de l'ecosistema de les finances ètiques. Les citem a continuació:

1. **Ètica per dins i per fora.** Les entitats de finances ètiques es guien per principis que comprenen des de la seva política d'inversions fins a la seva estructura organitzativa.
2. **Economia real.** Les entitats de finances ètiques, fugen d'inversions especulatives i inverteixen en economia real i solidària, és a dir, en aquells projectes que repercuteixen positivament sobre la qualitat de vida de les persones, aporten una sèrie de beneficis socials i promouen el desenvolupament sostenible.
3. **Sostenibilitat.** Les entitats de finances ètiques apliquen criteris ètics i socials per avaluar la responsabilitat ètica, social i mediambiental dels projectes que sol·liciten finançament. D'aquesta manera, garanteixen que ofereixen suport econòmic a projectes amb alt impacte social, ambiental i cultural.
4. **No amb els meus diners.** Les entitats de finances ètiques exclouen qualsevol inversió en aquells àmbits que vulneren els drets humans i la justícia social i ambiental.
5. **Inclusió financera.** Les entitats de finances ètiques faciliten l'accés al crèdit a col·lectius sovint exclosos del sistema financer: es calcula que més de la meitat de la població adulta del món no té accés a productes i serveis financers de qualitat.
6. **Participació.** Molt sovint, les entitats de finances ètiques s'organitzen de manera participativa i democràtica en forma de cooperatives en les quals

les persones sòcies decideixen, amb independència del capital aportat, i fan prevaldre el principi «una persona, un vot».

7. **Transparència.** Les entitats de finances ètiques garanteixen el principi de transparència a la ciutadania i, en particular, a les persones o entitats estalviadores, que saben què estan finançant amb els seus estalvis.

Mapa d'entitats

Actualment, podeu trobar aquestes entitats de finances ètiques a Catalunya, que també operen en altres territoris.

	Entitats bancàries	Entitats parabancàries
De base no cooperativa	Triodos	
De base cooperativa	Fiare	Coop57 Oikocredit

A l'apartat de '[Mapa d'entitats](#)' del recurs de Tresoreria Transformadora, trobareu una taula que amplia la informació sobre aquestes entitats.

A més, [FETS](#) (Finançament Ètic i Solidari) ha elaborat un **rànquing de les principals entitats del sector bancari** amb relació als principis de les finances ètiques. Aquesta gràfica mostra el grau d'acompliment dels principis de les finances ètiques per part de les diferents entitats, per evitar la confusió que poden generar les tècniques de 'greenwashing' que utilitzen algunes entitats financeres convencionals per netejar la seva imatge. Podeu consultar aquest recurs a la web de l'[Escàner de les Finances Ètiques!](#)

També existeixen **entitats asseguradores i corredories** que estan certificades pel [segell EthSi](#), que valora el compliment de criteris de transparència i bones pràctiques del món assegurador.

Criteris d'avaluació del finançament

Els **projectes candidats** a ser finançats per aquestes entitats hauran de passar una avaluació tant de **viabilitat econòmica** com d'assoliment de **criteris ètics**. D'aquesta manera, abans d'atorgar el finançament, les entitats bancàries

s'asseguren que cada projecte tingui un benefici per a les persones que l'han creat i a més que també beneficiï al seu entorn.

En primer lloc, les finances ètiques busquen donar empenta a projectes que, més enllà de ser rendibles econòmicament, busquin un **impacte social, cultural i/o ambiental** i que transformin les lògiques que perpetuen les desigualtats al món. Aquelles que són de base cooperativa, reforcen especialment la transparència i democràcia en la gestió i, per tant, com a clientes sòcies, podem decidir les polítiques de finançament de l'entitat. L'aposta del finançament ètic és contribuir a l'economia social, solidària i cooperativa, fent dels projectes amb els quals col·labora una **eina d'acció transformadora i comunitària**.

Així doncs, quan ens endinsem en el món de les finances ètiques, ens trobem **dos mètodes** per avaluar els projectes i prendre la decisió de quin es finança:

- **Anàlisi tècnica:** estudi de la rendibilitat econòmica del projecte, que estableix la probabilitat que el projecte pugui tirar endavant i es puguin tornar els diners i els interessos amb relació al préstec que es faci.
- **Anàlisi èticsocial:** estudi de l'impacte social, cultural i ambiental que tindrà el projecte, que també avalua si compleix uns requisits mínims. D'aquesta manera, els projectes amb major impacte tenen més possibilitat de ser finançats.

Ambdós balanços tenen uns criteris preestablerts per part de l'entitat que els fa i, és un grup de persones el que avalua els resultats i pren la decisió final d'atorgar el préstec o el finançament que es demana. Cada entitat bancària i parabancària té els seus mecanismes per fer aquesta mena d'avaluacions, siguin les treballadores de l'entitat o bé una comissió creada per treballadores i/o sòcies de l'entitat.

I ara, què?

Si voleu saber com fer el canvi a la banca ètica o necessiteu una dinàmica per treballar les finances ètiques, consulteu el recurs [‘Tresoreria transformadora: les finances ètiques en l'associacionisme juvenil’](#).

Altres recursos d'interès

- [Les persones joves i les economies transformadores](#) (LaCoordi i Fundació Ferrer i Guàrdia)
- [Diner ètic](#) (FETS)
- [Som part del canvi](#) (Grup ECOS, SCI i Opcions)
- [Baròmetre de les finances ètiques](#) (FETS)
- [Petjada en armes](#) (Setem i Fundació Cívica Novessendes)
- [Finances ètiques al dia](#) (Grup ECOS)
- [On van els nostres diners?](#) (Opcions)
- [Vídeo sobre finances ètiques](#) (LaCoordi)
- [Banc de recursos de la RedEFES](#) (xarxa per l'educació en les finances ètiques)
- [Vídeo Banca Armada](#) (SETEM Catalunya)
- [Infografia "Que els teus diners pensin com tu"](#) (laCoordi)

Si teniu dubtes o necessiteu un cop de mà, poseu-vos en contacte amb nosaltres o demaneu-nos un assessorament gratuït escrivint a info@crajbcn.cat, trucant al **93 265 52 17** o per [Telegram](#) o [WhatsApp](#).

Aquest article ha estat elaborat pel CRAJ amb la col·laboració i el suport de [LaCoordi](#), [FETS](#), [Escoltes Catalans](#) i [Esplais Catalans](#).